

היום נלמד בעזרת ה':

ראש השנה דף ה

טעון לינה: מי שעלה לבית המקדש צריך להישאר ללון בירושלים במוצאי יו"ט הראשון, ובבוקר ילך לביתו, שנאמר "וּפְנִינִתְּ בַבֶּקֶר וְהִלַכְתָּ לְאַהֲלֵיךְ", ובוודאי שאין הכוונה שילך בבוקרו של יו"ט, שהרי אז הוא החיוב להיראות בעזרה, אלא הכוונה שישאר ללון במוצאי יו"ט שזהו ליל חול המועד.

למדנו אתמול מחלוקת (חמש דעות) מתי הנודר ולא הקריב את קרבנו עובר ב'בל תאחר'. תנא קמא ורבי שמעון למדו זאת מהפסוק 'בחג המצות בחג השבועות ובחג הסוכות' (כל אחד לשיטתו). ואילו רבי מאיר ורבי אליעזר בן יעקב למדו מהפסוק הזה שיש תשלומין לחג השבועות כל שבעה. עכשיו הגמרא חוזרת ומבררת מהיכן ילמדו ת"ק ורבי שמעון תשלומין לעצרת, שהרי הפסוק הזה כבר תפוס להם ללימוד אחר? (אין קושיא על רבי אליעזר ברבי שמעון מכיון שהוא לומד רק מסוף הפסוק 'ובחג הסוכות' את שיטתו, ונשאר לו תחילת הפסוק להקיש שבועות לפסח לתשלומין)

מנה ימים וקדש חודש: התורה צייתה לספור שלושים יום ולעשות לאחר מכן ראש חודש, וכן צייתה לספור בספירת העומר שבעה שבועות ולעשות לאחר מכן חג שבועות. כמו שבראש חודש הזמן הראוי להקרבת קרבן ראש-חודש הוא יחידה אחת מתוך הספירה דהיינו יום אחד. כך גם בשבועות זמן הראוי להקרבת קרבנותיה הוא יחידה אחת מתוך הספירה דהיינו שבוע.

הגמרא מקשה: בספירת העומר סופרים חמישים ותשע יום, ואם כן יחידה אחת של המספר היא יום אחד בלבד?

ופסח בר מיקרב: בביתא שהובאה לעיל (סוף דף ד' עמוד א') בענין בל תאחר נמנה גם קרבן פסח בין הקרבנות שעוברים עליהם אם עברו שלושה רגלים (לדעת ת"ק) ולא הקריבו אותם. הגמרא מקשה שפסח חייב להיקרב בזמנו?

ומתרצת שבאמת הוא נמנה בחינם (=בכדי) עם רשימת הקרבנות.

(המשך בדף הבא ↓)

תירוץ נוסף: מדובר ב'שלמי פסח' דהיינו קרבן פסח שנאבד והקריבו קרבן אחר במקומו, ולאחר מכן מצאו את הראשון – הראשון נהפך לקרבן שלמים. ואם אחרו להקריב את הקרבן שנמצא שלוש רגלים עוברים בבל תאחר. והחידוש בדבר: היה מקום לחשוב שאת שלמי הפסח חייבים להקריב ברגל הראשון שיבוא לאחר שמצאו אותו, כמו פסח שחייבים להקריבו בחג שלו. קמ"ל.

כאמור למדנו בבריתא לעיל רשימת קרבנות שאם לא הקריבו אותם שלושה רגלים עוברים עליהם בבל תאחר. הגמרא מבררת מנין לומדים כל סוג של קרבן שעוברים עליו:

כתוב בפסוק (דברים כג כב) 'כי תדור נדר להשם אלוקיך לא תאחר לשלמו כי דרוש ידרשנו השם אלוקיך מעמך והיה בך חטא'.

'נדר' - כולל גם נדבה.

'להשם אלוקיך' - אלו דברים שאין לכהנים שום חלק אלא הכל הולך לבדק הבית.

'לא תאחר לשלמו' - דוקא עליו אתה עובר ולא על חילופיו (יתבאר להלן).

'כי דרוש ידרשנו' - אלו הם קרבנות חובה שאתה נדרש להביאם (העולות והשלמים המוזכרים כאן הם עולת ראייה ושלמי חגיגה שהם חובה וכן בכור מעשר ופסח, ואילו נדר ונדבה הנ"ל הם עולות ושלמים שאינם חובה).

'השם אלוקיך' - אלו מילות מיותרות שהרי כבר מוזכר בתחילת הפסוק שם שמים, ולכן לומדים מכאן לדברים שמוזכר בהם 'השם אלוקיך' והם צדקות ומעשרות. **'מעמך' -** דבר שנמצא איתך והוא שייך למישהו אחר הקרוי 'עמך' הלא הוא עני ('ואת העני עמך').

'והיה בך חטא' - ולא בקרבנך, כי הקרבן אינו נפסל כשמאחרים לשלמו.

אמר מר לא תאחר לשלמו - הוא ולא חילופיו: הגמרא מבררת באיזה סוג קרבן מדובר שעל הקרבן החליפי שלו לא עוברים בבל תאחר?

חילופי עולה ושלמים: אם נאבד הקרבן והפרישו קרבן חליפי והקריבו אותו, ולאחר מכן נמצא הקרבן הראשון – מקריבים את הקרבן הראשון. ואם כן ודאי שגם עליו יש דין בל תאחר.

חילופי חטאות: חטאת שנאבדה והקריבו אחרת במקומה ונמצאת הראשונה - לא מקריבים אותה כלל אלא היא הולכת למיתה.

חילופי תודה: היתה לו בהמת קרבן תודה שהמיר אותה בבהמה אחרת - שתיהן קדושות. כאן מדובר שנתערבו התודה ותמורתה ואינו יודע להבחין ביניהן, ולאחר מכן מתה אחת מהן. הדין הוא שרק לתודה מביאים ארבעים חלות ולא לתמורת תודה. ואם כן אינו יכול להקריב את הבהמה שנשארה, מכיון שאם היא תודה צריך להביא איתה חלות, ואם היא תמורה אסור להביא איתה חלות. (אבל אם לא היתה מתה אחת מהן - היה מביא את שתיהן עם ארבעים חלות, שהרי ממה נפשך אחת מהן היא תודה והחלות שייכות לה).

אמנם מכיון שאי אפשר להקריבה, לא יתכן שעוברים עליה בבל תאחר.

לעולם למעוטי חילופי עולה: אך מדובר שעברו על הקרבן שני רגלים ולא הקריבו אותו, ולאחר מכן נפל בו מום וחילל אותו על בהמה אחרת. היה מקום לחשוב שמכיון שכל כוחו של הקרבן השני הוא מכח הקרבן הראשון דהיינו שהוא ההמשך שלו, אם כן כשיעבור על הקרבן השני רגל אחד, יצטרפו שלושת הרגלים יחד ויעבור על כל תאחר - על כך לימד הפסוק 'הוא ולא חילופיו!'.
 - על כך לימד הפסוק 'הוא ולא חילופיו!'.
 - על כך לימד הפסוק 'הוא ולא חילופיו!'.
 - על כך לימד הפסוק 'הוא ולא חילופיו!'.

ולרבי מאיר: הסובר שברגל אחד כבר עוברים בבל תאחר, הפסוק מלמד על מקרה שבו באמצע החג הראשון נפל מום בקרבן וחילל אותו על קרבן אחר, ולאחר מכן עבר החג - שלא מצטרפים שני חלקי החג יחד ולא עובר בבל תאחר על הקרבן השני.